PAGINA MUNTELUI

DESPRE AVALANŞE

de B. B. SCOTT

De câţiva ani încoace, de când vorba lui *Filică Pascu*: „S'a speriat zăpada de skiori!", nu mai avem ierni adevărate, ierni grele, cum erau altădată iernile în ţara românească.

Desigur că şi pericolul avalanşelor s'a micşorat odată cu scăderea înălţimei păturei de zăpadă. Odinioară peste 1 metru zăpadă era lucru curent; astăzi asemenea zăpezi nu se mai găsesc decât pe buletinele staţiunilor de pe Valea Prahovei, mai ales în zilele de moină!

Skiorii de azi cari n'au apucat să cunoască muntele decât prin practicarea unui sport la modă, consideră în general că pericolul avalanşelor nu merită consideraţia pe care i-o dau acei cari au avut ocazia să-i facă cunoştinţă. Ei sunt convinşi că se exagerează în ceeace priveşte primejdia şi că acei cari atrag atenţia asupra ei nu sunt decât nişte fricoşi demodaţi.

Ceeace pledează în favoarea inconştienţei lor este faptul că de când muntele s'a populat iarna cu amatorii sportului alb, nu s'au întâmplat prea multe accidente provocate de avalanşe. Acest fapt se explică cum am spus mai sus şi faptului că introducerea skiului în România a coincis cu ierni uşoare, cu zăpadă puţină.

Ne aducem aminte de ierni când avalanşa de pe Valea Peleşului ajungea până aproape de castelul Foişor, rupând balustrada podului de pe drumul ce duce la Stâna Regală şi acoperindu-l complect până târziu în primăvară.

Sunt unii skiori experţi cari coboară vertiginos povârnişuri inclinate cum ar fi cele de pe Valea Carp şi cari cred că-şi pot permite acelaş lucru şi imediat după ce a căzut o zăpadă abundentă, bazându-se pe faptul că au coborît aceeaşi pantă de nenumărate ori în anotimpuri diferite, fără să încerce vreun sentiment de nesiguranţă. Ei nu-şi dau seama că nu numai inclinaţia face ca o pantă să fie sau nu periculoasă, ci felul zăpezii aşternută pe ea.

Credem că este interesant fenomenul care s'a petrecut în munţii Bucegilor, în luna Februarie a anului 1934, deci încă în plină iarnă, la acea altitudine. După o moină subită care a topit aproape toată zăpada, a început spre seară, să plouă. Ploaia a continuat şi în cursul nopţii, când a început să înghete. Temperatura a rămas sub zero grade şi a doua zi, astfel că toată regiunea s'a transformat într'o imensă patinoară, fiind acoperit pretutindeni de un strat de ghiaţă.

In noaptea următoare a început să viscolească, temperatura menţinându-se sub zero grade. A căzut vreo jumătate de metru de zăpadă prăfuită care, neavând legătură cu stratul de ghiaţă de dedesubt, a dat naştere la avalanşe chiar pe inclinaţii mici, acolo unde până şi cei mai „fricoşi" cunoscători ai muntelui nu ar fi visat asemenea posibilitate.

Iată de ce credem că este bine să se dea o atenţie cât mai mare primejdiei avalanşelor, pentru a evita accidente — de multe ori mortale — cari pot lua aspectul unei adevărate catastrofe în zilele de sărbătoare, când aglomeraţia este cu atât mai mare cu cât zăpada este mai proaspătă şi mai abundentă.

Un grup de skieuri, în fund Bucegii

Vom reveni asupra acestui interesant subiect care este mult mai complicat decât s'ar crede, şi care prezintă şi o latură ştiinţifică, încă incomplect elucidată. In Elveţia, pe Jungfrau-Ioch şi în America de Nord pe Mount Wilson, s'au echipat expediţii cu misiunea de a studia — din punct de vedere fizic — transformările succesive ale structurii zăpezii ca urmare a variaţiunilor de temperatură, presiune şi umezeală. Rezultatele acestor cercetări nu sunt încheiate.

Ele vor modifica nomenclatura populară a diferitelor feluri de avalanşe care nu corespunde criteriilor fizice. Deocamdată ne vom mărgini să menţionăm cele 3 mari categorii de avalanşe aşa cum erau împărţite până acum.

1) *Avalanşele de zăpadă nouă* (Staublavinen Neuschneelavinen): sunt avalanşe cari se nasc din cauza afânării şi a lipsei de coheziune a cristalelor de zăpadă proaspăt căzută, cari fac ca echilibrul masei de zăpadă încă neaşezată să fie labil. Este suficient să strici acest echilibru într'un singur loc pentru ca întreaga masă să se pue aproape simultan în mişcare, întocmai ca şi un castel din cărţi de joc, al cărui „échafaudage" se nărue la cea mai mică atingere.

Aceste avalanşe sunt câteodată însoţite de un curent de aer extrem de puternic, care se naşte prin depresiunea provocată de deplasarea subită a unui volum atât de mare. Adesea efectul acestui curent de aer este mai grav decât al avalanşei în sine şi, nu rare ori, s'au văzut cabane distruse cari nu erau în drumul avalanşei.

Tot în această categorie ar intra şi unele avalanşe din zăpadă veche a căror structură cristalină s'a modificat din cauza influenţei temperaturei scăzute. O zăpadă udă putând să se transforme în zăpadă prăfuită după câteva zile de ger năpraznic.

2) *Scândurile de zăpadă* (Schneebrett): sunt avalanşe din zăpadă transformată, fie din cauza vântului, fie din cauza unui strat tasat de zăpadă nouă pe alta veche. Vântul transportă zăpadă dintr'un loc într'altul şi o depune în strat gros şi compact pe altă zăpadă, pe care nu aderează, sau acelaş lucru se poate întâmpla şi cu o zăpadă nouă peste alta veche.

Din cauza frigului, acest strat superior se dilată (apa face excepţie în privinţa dilatării, ea se dilată peste şi sub temperatura de +4 gr. C., (de aceea apa care înghiaţă într'o sticlă, o sparge pe aceasta). Dilatarea formează un loc gol între cele două straturi. Este câte odată suficient ca să treacă un skior peste o asemenea „scândură", ca să se rupă în mii de bucăţi cari alunecă una peste alta deavalma la vale. Grosimea unei semenea „scânduri" poate să fie câteodată şi de aproape un metru, în care caz o bucată din cele rupte reprezintă un bloc a cărui greutate te striveşte.

3) *Avalanşe de primăvară* (Grundlavinen): acestea se nasc în general atunci când şi noaptea nu mai înghiaţă şi când din cauza moinei apa provenită prin topire strică legătura dintre zăpadă şi pământ. Intreaga cantitate de zăpadă nu mai are legătură cu pământul şi se prăvăleşte la vale nemai rămânând în urmă decât pământul gol.

Mai există o sumedenie de posibilităţi de producere a avalanşelor, formând categorii intermediare sau combinate. Despre ele ne vom ocupa mai târziu.

In „Pagina Muntelui" care va apare Sâmbăta viitoare vom spune câteva cuvinte despre ceeace putem face pentru a ne apăra de pericolul avalanşelor.

FOOT-BALL

Turneul selecţionatei divizionare în Orient

Duminică la Ankara: victorie! Marţi la Istanbul: ?...

Rezultatul celui de al doilea match nu se cunoaşte pentrucă firul telefonic cu Istanbul este deranjat, iar postul de radio Istanbul l-a transmis, dar . . . în limba turcă! . . .

Turneul selecţionatei divizionare române se desfăşoară în mod normal, potrivit programului alcătuit: Duminică a jucat la Ankara, iar eri la Istanbul.

Insă, relaţiile asupra matchurilor susţinute de reprezentanţii noştri sosesc neregulat. Mai bine spus, nu pot fi obţinute de loc. Şi aceasta din cauză că orice convorbire telefonică cu Istanbulul fie direct, fie prin Belgrad sau Budapesta, este imposibilă, firele telefonice fiind deranjate. Şi nici telegrame nu se pot trimite.

Aseară am încercat toate căile posibile, însă în zadar. Am încercat prin radio, dar posturile Belgrad, Athena, Sofia şi Budapesta n'au dat rezultatul de eri, iar postul Istanbul o fi transmis rezultatul, însă... nu cunoaştem limba turcă.

Astfel că, spre regretul nostru şi al sporturilor, n'am putut afla rezultatul partidei Selecţionata Divizionară — Reprezentativa Istanbul.

*

Ceeace se ştie precis este rezultatul matchului Selecţionata Divizionară — Reprezentativa Ankara: 2-1 pentru români.

Celelalte amănunte: 2-0, rezultatul la pauză şi autorii goalurilor echipei noastre (Reuter şi Gică Popescu) le-am aflat din sursă românească: Timişoara. Gazetele de aici le-au publicat, fiindu-le transmise pare-se prin telegraf.

Rezultatele matchurilor de football din Germania

BERLIN. — In zilele de Crăciun, s'au disputat în Germania numeroase matchuri amicale şi internaţionale de football.

Rezultatele mai însemnate sunt:

Admira Viena-Tennis Borussia, Berlin 7-3.

Hertha BSC Berlin-FC Austria, Viena, 2-2.

Polizei Chemnitz-Rapid Viena 5-5.

SC Planitz-FC Austria Viena 4-3.

Rapid Viena-FfB Leipzig 7-4.

Dresdner SC-First Vienna 4-3.

First Vienna-SC. Erfurt 7-1.

Giessen 1900-Brigittenau A. C. Viena 5-5.

VfR Mannheim-Admira Viena 1-2.

Wacker Muenchen - Wiener Sport Club 2-2.

FC Bamberg - BAC Viena 5-2.

Alt Nuernberg-Alt Vien 4-2.

Blue Stars Zuerich-Union Bueckingen 2-1.

FK Pirmasens-Blue Stars Zuerich 5-3.

VfL Bochum-Red Boys Luxembourg 3-2.

Sportfreunde Katernberg-Red Boys Luxembourg 5-4.

STOP...

● Portarul *Pàlinkàs şi fundaşul Szoyka, cari au activat până în prezent la Szeged, au semnat pentru Ferencvàros.*

● *Un turneu de iarnă se va desfăşura în Ceho-Slovacia între 8 Ianuarie şi 12 Februarie, la care participă echipele Sparta, Slavia, V. Zizkov, Bohemians şi Sk. Nussle.*

● SESTA, *cunoscutul fundaş vienez a deschis o... brutărie* (brutărie nu măcelărie!) *şi a declarat că nu va pleca în străinătate.*